

ตราสารอนุพันธ์

อ. เจนจิรา ชันแก้ว*

บทคัดย่อ

เครื่องมือทางการเงิน เป็นหนังสือสำคัญซึ่งเป็นเอกสารสิทธิในการเป็นเจ้าของสิทธิในการเป็นเจ้าหนี้ สิทธิที่จะซื้อหรือขายหลักทรัพย์ ประกอบไปด้วยตราสารหนี้ ตราสารหุ้น ตราสารอนุพันธ์ และหน่วยลงทุน ซึ่งมีประโยชน์คือสะท้อนให้เห็นถึงราคาของสินทรัพย์อ้างอิงหรือตัวแปรอ้างอิงเพื่อให้ทราบราคาในอนาคตสามารถพยากรณ์การผลิตและป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากความผันผวนของราคาสินทรัพย์อ้างอิง และสามารถสร้างรายได้โดยการเก็งกำไรและค้ากำไรได้อีกด้วย

คำสำคัญ

เครื่องมือทางการเงิน ตราสารอนุพันธ์ ประโยชน์

บทนำ

ในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันการลงทุนในธุรกิจต้องใช้ข้อมูลประกอบในการตัดสินใจว่าควรลงทุนหรือไม่ ซึ่งข้อมูลที่ผู้บริหารใช้ประกอบในการตัดสินใจส่วนหนึ่งคือ เครื่องมือทางการเงิน ได้แก่ ตราสารหนี้ ตราสารหุ้น ตราสารอนุพันธ์ และหน่วยลงทุน โดยเครื่องมือแต่ละชนิดมีความเหมือนหรือแตกต่างกันตามประเภทความต้องการของผู้บริหาร

ความหมายของเครื่องมือทางการเงิน

เครื่องมือทางการเงิน (Financial Instruments) หมายถึง หนังสือสำคัญซึ่งเป็นเอกสารสิทธิต่าง ๆ เช่น สิทธิในการเป็นเจ้าของ สิทธิในการเป็นเจ้าหนี้ สิทธิที่จะซื้อหรือขายหลักทรัพย์ ยกตัวอย่างตราสารทางการเงินชนิดต่าง ๆ ตามตาราง แสดงตัวอย่างของเครื่องมือทางการเงินชนิดต่าง ๆ ดังนี้

* อาจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

ตารางที่ 1 แสดงตัวอย่างของเครื่องมือทางการเงินชนิดต่าง ๆ

เครื่องมือทางการเงิน	ผลตอบแทน / สิทธิของผู้ถือ	สถานะของผู้ถือ
ตราสารหนี้ เช่น พันธบัตร หุ้นกู้ ตั๋วสัญญาใช้เงิน	1. ดอกเบี้ย 2. กำไรจากการขายเปลี่ยนมือ	เจ้าหนี้กิจการ
ตราสารหุ้น เช่น หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ	1. เงินปันผล 2. สิทธิในการบริหาร 3. กำไรจากการขายเปลี่ยนมือ 4. สิทธิจองหุ้นออกใหม่	เจ้าของกิจการ
ตราสารอนุพันธ์ เช่น ใบสำคัญ แสดงสิทธิการซื้อหุ้น (Warrant)	1. ผลต่างระหว่างราคาใช้สิทธิใน การซื้อหุ้นกับราคาตลาด 2. กำไรจากการขายเปลี่ยนมือ	กรณี (Warrant) ผู้ถือ มีสิทธิในการจองซื้อ หุ้นสามัญของบริษัท
หน่วยลงทุน (Unit trust)	1. เงินปันผล 2. กำไรจากการขายเปลี่ยนมือหรือขายคืน	เจ้าของกองทุนรวม

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. ตราสารหนี้ (Fixed Income Security) คือ ตราสารทางการเงินที่เป็นสัญญาแสดงความเป็นหนี้ระหว่างผู้ออก (Issuer) และผู้ถือตราสารหนี้ หรือที่เรียกว่าผู้ลงทุน ตราสารหนี้ต้องมีกำหนดอายุ และอัตราดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์อื่นใดเป็นจำนวนที่แน่นอนโดยระบุวันที่ชำระดอกเบี้ยและเงินต้นล่วงหน้าโดยเมื่อออกตราสารนั้นและในระหว่างที่ยังไม่ครบกำหนดอายุหรือวันไถ่ถอนสามารถซื้อขายโอนเปลี่ยนมือกันได้ เช่น

1.1 พันธบัตรรัฐบาล เป็นตราสารหนี้ระยะกลางถึงระยะยาวที่ออกโดยกระทรวงการคลัง มีทั้งหมดสามประเภท ได้แก่ พันธบัตรเพื่อการลงทุน พันธบัตรเพื่อการกู้ยืม และพันธบัตรออมทรัพย์ ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา ไม่มีการออกพันธบัตรเพื่อการลงทุนอีก พันธบัตรในตลาดส่วนใหญ่จะเป็นพันธบัตรเพื่อการกู้ยืม ซึ่งออกมาเพื่อแก้ไขปัญหาขาดดุลงบประมาณการเงิน ส่วนพันธบัตรออมทรัพย์นั้นเพื่อให้ประชาชนมีทางเลือกในการออมทรัพย์เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง

1.2 พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ (State Owned Enterprise Bond: SOE) พันธบัตรรัฐวิสาหกิจเป็นตราสารหนี้ระยะกลางถึงระยะยาวที่ออกโดยรัฐวิสาหกิจ ส่วนใหญ่จะได้รับการค้ำประกันโดยกระทรวงการคลัง เช่น พันธบัตรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งองค์กรผู้ออกจะมีหน้าที่และภาระในการชำระดอกเบี้ยและเงินต้นตามที่กำหนดไว้

1.3 ตราสารหนี้ภาคเอกชน หรือ “หุ้นกู้” เป็นตราสารหนี้ที่มีอายุมากกว่า 1 ปีที่ออกโดยบริษัทเอกชนเพื่อระดมเงินทุนจากนักลงทุนและประชาชนทั่วไปเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการ หุ้นกู้ที่ออกโดยภาคเอกชนมักจะมีเงื่อนไขรายละเอียดของการออกในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการเงินทุนและความสามารถในการจ่ายเงินต้นของบริษัทผู้ออกนั้น ๆ รวมถึงเพื่อดึงดูดนักลงทุน

2. ตราสารทุน (Equity Instruments) เป็นตราสารที่กิจการออกให้แก่ผู้ถือ (Holder) เพื่อระดมเงินทุนไปใช้ในกิจการ โดยผู้ถือตราสารทุนจะมีฐานะเป็น “เจ้าของกิจการ” รวมทั้งมีส่วนได้เสียหรือมีสิทธิในทรัพย์สินและรายได้ของกิจการ และมีโอกาสจะได้รับผลตอบแทนเป็นเงินปันผล (Dividend) แต่ไม่ได้มีข้อผูกพันว่ากิจการที่ออกตราสารทุนจะต้องจ่ายเงินปันผลเสมอไป ทั้งนี้ การตัดสินใจจ่ายเงินปันผลจะขึ้นอยู่กับผลกำไรและข้อตกลงของธุรกิจนั้น ๆ ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างตราสารทุน 2 ประเภท คือ

2.1 หุ้นสามัญ (Common Stock) คือ หลักทรัพย์ที่บริษัทออกจำหน่ายเพื่อให้สิทธิแก่ผู้ถือในการร่วมเป็นเจ้าของบริษัท ผู้ถือหุ้นสามัญมีสิทธิออกเสียงในที่ประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อร่วมตัดสินใจในการบริหาร การวางนโยบายการดำเนินการของบริษัท การเลือกตั้งกรรมการของบริษัท และเพื่อร่วมตัดสินใจในปัญหาสำคัญของบริษัท ผู้ถือหุ้นมีสิทธิที่จะได้รับผลตอบแทนในรูปของเงินปันผลเมื่อบริษัทมีกำไรและอนุมัติให้มีการจ่ายเงินปันผล หรือเมื่อราคาหุ้นในตลาดรองสูงขึ้นก็สามารถนำไปขายเพื่อรับส่วนต่างจากราคาหุ้นที่ซื้อเข้ามา (Capital Gain) นอกจากนี้ ผู้ถือหุ้นจะได้รับสิทธิจองหุ้นใหม่ (Right) เมื่อบริษัทต้องการจะเพิ่มทุนด้วย

2.2 หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Stock) เป็นหุ้นที่มีลักษณะกึ่งหนี้และกึ่งหุ้นสามัญ (Hybrid) มีราคาหน้าตัว (Par Value) และมีอัตราเงินปันผลกำหนดไว้ตายตัว ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะได้รับสิทธิพิเศษเหนือกว่าผู้ถือหุ้นสามัญ เช่น ได้รับเงินปันผลก่อนหรือมากกว่าผู้ถือหุ้นสามัญและมีสิทธิในทรัพย์สินของบริษัทก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ (แต่หลังจากผู้เป็นเจ้าน้ำของบริษัท) ในกรณีที่บริษัทจะต้องเลิกกิจการ อย่างไรก็ตามผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิส่วนใหญ่มักจะไม่ได้รับสิทธิในการออกเสียงและการบริหารงานของบริษัท

3. ตราสารอนุพันธ์ (Derivatives) หมายถึง ตราสารทางการเงินประเภทที่มูลค่าหรือราคาของตราสารนั้นเกี่ยวเนื่องอยู่กับมูลค่าของสินทรัพย์ที่ตราสารนั้นอิงอยู่ เช่น ตราสารสิทธิที่จะซื้อหรือขาย (Stock Options) เป็นตราสารอนุพันธ์ เพราะราคาของตราสารดังกล่าวจะเกี่ยวโยงกับราคาของหุ้นที่จะใช้ตราสารสิทธินั้นไปซื้อหรือขายได้ สัญญาซื้อขายดัชนีราคาหุ้นล่วงหน้า (Stock Index Futures) เป็นตราสารอนุพันธ์ เพราะว่ราคาของตราสารนี้สืบเนื่องมาจากดัชนีราคาหุ้นที่ตราสารอิงอยู่ การจัดให้มีการซื้อขายตราสารอนุพันธ์จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้อง กับ ตลาดการเงินมีเครื่องมือไว้ปกป้องและบริหารความเสี่ยงที่มีอยู่และเป็นการเพิ่มช่องทางลงทุนซื้อขายที่หลากหลายยิ่งขึ้น

4. หน่วยลงทุน (Unit trust) หมายถึง หลักทรัพย์ที่ออกขายโดยบริษัทจัดการลงทุนเพื่อระดมเงินทุนเข้ากองทุนรวมที่จัดตั้งขึ้น แล้วจัดสรรเงินในกองทุนนั้น ลงทุนในตลาดการเงินตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหนังสือชี้ชวน เช่น ลงทุนซื้อหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ ลงทุนในตราสารการเงินต่าง ๆ และฝากไว้กับสถาบันการเงิน เป็นต้น ผู้ถือหน่วยลงทุนมีฐานะร่วมเป็นเจ้าของกองทุนนั้น ๆ และมีสิทธิได้รับเงินปันผลตอบแทนจากผลกำไรที่เกิดขึ้น หากถือไว้จนถึงกำหนดไถ่ถอนก็จะได้รับส่วนแบ่งคืนจากเงินกองทุนตามสัดส่วนของหน่วยลงทุนที่ถืออยู่

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นทำให้เราได้ทราบว่า เครื่องมือทางการเงินแบ่งออกเป็น 4 ชนิด ซึ่งในยุคเศรษฐกิจปัจจุบัน เครื่องมือทางการเงินที่เป็นที่นิยมมากที่สุดในการป้องกันความเสี่ยง คือ ตราสารอนุพันธ์ โดยจะมีการซื้อขายผ่านตลาด สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ ตลาดที่เป็นทางการ (Organized and Centralized Exchange) ซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการซื้อขาย Futures และ Options เป็นหลัก ส่วนตลาด OTC (Over-the-counter) ซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายทำการตกลงเจรจาซื้อขาย ตราสารกันเองโดยไม่ต้องผ่านตลาดที่จัดขึ้นเป็นสื่อกลาง เพื่อให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้นขอยกตัวอย่างตราสารอนุพันธ์ที่มีการซื้อขายกันในตลาด จะแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

1. สัญญาซื้อขายล่วงหน้า หมายถึง ข้อตกลง หรือสัญญาซื้อขายสินทรัพย์อ้างอิง (Underlying Assets) ที่นิยมใช้กันในตลาดการเงิน ประกอบด้วย หุ้นสามัญ หุ้นกู้ ดัชนี ราคาหลักทรัพย์ อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น จะจัดทำขึ้น ณ เวลาปัจจุบันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย แต่จะมีการส่งมอบ และชำระราคาจริงในอนาคต ทั้งนี้เมื่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำสัญญากันแล้ว คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างมีพันธะสัญญาผูกพันต้องปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้กำหนดขึ้น ไม่สามารถบิดพลิ้วได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการชำระราคา หรือการส่งมอบสินทรัพย์ โดยผู้ซื้อต้องรับมอบสินทรัพย์ และชำระราคาเมื่อถึงวันครบกำหนดตามข้อตกลง ในขณะที่ผู้ขายก็มีหน้าที่ต้องส่งมอบ และรับชำระราคาสินทรัพย์อ้างอิงนั้น ซึ่งสามารถแบ่งสัญญาซื้อขายล่วงหน้าออกได้อีกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ฟอเวิร์ด (Forward Contract) หมายถึง ข้อตกลง หรือสัญญาซื้อขายสินทรัพย์อ้างอิงล่วงหน้า ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายเองเป็นส่วนตัว หรืออาจดำเนินการผ่านสถาบันการเงินก็ได้ โดยผู้ซื้อตกลงที่จะซื้อสินทรัพย์อ้างอิงในราคาที่กำหนดขึ้น ณ เวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต หรือที่เรียกกันว่า "Forward Price" ในขณะที่ผู้ขายตกลงที่จะขายสินทรัพย์ให้ตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงไว้กับผู้ซื้อและมีการส่งมอบสินทรัพย์อ้างอิง ตลอดจนการชำระราคาให้แก่กันจริงตามที่ตกลงในสัญญานั้น

1.2 ฟิวเจอร์ส (Futures Contract) หมายถึง ข้อตกลง หรือสัญญาซื้อขายสินทรัพย์ล่วงหน้าที่มีลักษณะคล้ายกับฟอเวิร์ด แต่จะแตกต่างกันตรงที่

1.2.1 Futures Contract จะมีความเป็นมาตรฐาน โดยมีการกำหนดรายละเอียด และเงื่อนไขไว้อย่างแน่นอนทั้งในด้านคุณภาพของสินทรัพย์อ้างอิง ขนาดของสัญญา สถานที่ส่งมอบ และวันครบกำหนดชำระราคา

1.2.2 Futures Contract จะต้องทำการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า (Futures Market) ที่มีการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ (Organized Exchange) โดยต้องซื้อขายผ่านนายหน้า (Broker) ที่เป็นบริษัทสมาชิกของตลาดล่วงหน้าเท่านั้น ส่งผลให้สภาพคล่องสูงกว่า Forward Contract

1.2.3 ราคาที่ใช้สำหรับซื้อขายสินทรัพย์อ้างอิงตามที่กำหนดไว้ในสัญญา มีชื่อเรียกว่า "Futures Price"

1.2.4 มีการกำหนดบัญชีเงินประกัน (Margin Account) ของทั้งผู้ซื้อและผู้ขายรวมถึงมีการปรับมูลค่าทุกสิ้นวันทำการ (Daily Settlement) ทำให้สามารถรับรู้กำไรหรือขาดทุนได้ตลอดเวลาจนกว่าจะถึงวันที่ครบกำหนดตามข้อตกลง

1.2.5 มีสำนักหักบัญชี (Clearing House) ดูแลในเรื่องการรับประกันการซื้อขายตามสัญญาที่ระบุไว้ โดยจะทำหน้าที่เป็นคู่สัญญาแทน (Central Counterparty) ให้กับทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

1.2.6 มีองค์กรกำกับดูแลควบคุมให้การซื้อขายเป็นไปอย่างเป็นธรรม และโปร่งใส

1.2.7 Futures Contract ส่วนใหญ่จะไม่มีการส่งมอบสินทรัพย์จริง ๆ เกิดขึ้นเหมือนกับกรณีของ Forward Contract โดยคู่สัญญาสามารถล้าง หรือปิดฐานะ (Offset) ของตนเองลงได้ ไม่จำเป็นต้องมีพันธะผูกพันกันจนถึงวันครบกำหนดตามข้อตกลงแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม หากมีการถือครองจนถึงวันที่ครบกำหนดตามข้อตกลง ก็อาจใช้วิธีส่งมอบสินทรัพย์อ้างอิง และชำระราคาจริง (Physical Delivery) หรือจะใช้วิธีหักล้างกันด้วยเงินสด (Cash Settlement) แทนก็ได้

2. สัญญาสิทธิ หรือ ออปชัน (Option) หมายถึง ข้อตกลง หรือสัญญาที่ให้สิทธิแก่ผู้ถือครองในการซื้อ หรือ ขายสินทรัพย์อ้างอิงที่ได้กำหนดไว้ตามจำนวน ราคา และระยะเวลาที่กำหนดไว้ล่วงหน้า สัญญาประเภทนี้จะแตกต่าง จากสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตรงที่

2.1 เป็นสัญญาที่ให้สิทธิแก่ผู้ซื้อ หรือผู้ถือครอง โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น สิทธิในการซื้อ สินทรัพย์อ้างอิง หรือที่เรียกว่า “Call Option” และสิทธิในการขายสินทรัพย์อ้างอิง หรือที่เรียกกันว่า “Put Option”

2.2 เนื่องจากเป็นเพียงการได้รับสิทธิ ดังนั้น ผู้ถือครองอาจเลือกที่จะใช้ หรือไม่ใช้สิทธินั้นก็ไม่ได้ ไม่ ถือว่าเป็นภาระผูกพันที่ต้องซื้อ หรือ ขายสินทรัพย์อ้างอิงดังที่ระบุไว้ในข้อตกลงแต่อย่างใด

2.3 เฉพาะในกรณีที่ผู้ถือครองเลือกใช้สิทธิตามสัญญาเท่านั้นที่ผู้ขายสัญญาจะมีภาระผูกพันต้อง ปฏิบัติตามสัญญาที่ตนเองเป็นผู้ออก

2.4 ราคาที่ใช้สำหรับซื้อ หรือ ขายสินทรัพย์อ้างอิงตามสิทธิที่กำหนดไว้ในสัญญา มีชื่อเรียกว่า “Exercise Price หรือ Strike Price”

2.5 นอกเหนือจากราคาที่กำหนดให้ใช้สิทธิข้างต้น ผู้ถือครองยังต้องจ่ายค่าธรรมเนียม (Premium) ให้แก่ผู้ขายสัญญา เพื่อให้ได้สิทธิในการซื้อ หรือ ขายสินทรัพย์อ้างอิงตามที่สัญญานั้นได้กำหนดไว้

3. สัญญาสวอป (Swap) หมายถึง ข้อตกลง หรือสัญญาที่จัดทำขึ้นระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย ที่มีความต้องการ ที่จะแลกเปลี่ยนสินทรัพย์อ้างอิงหรือตัวแปรอ้างอิงระหว่างกันตามจำนวนที่ระบุไว้ในอนาคตเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะ ของการดำเนินธุรกิจของตนโดยอาจมีสถาบันการเงินทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน หรือเป็นคู่สัญญา อีกด้านหนึ่งให้แทนก็ได้

นอกจากนี้ ตราสารอนุพันธ์ในแต่ละประเภทหลักที่กล่าวถึงข้างต้น ยังสามารถแบ่งย่อยออกตามประเภท ของสินทรัพย์ หรือตัวแปรที่ถูกนำมาใช้อ้างอิงในการซื้อขายได้อีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น สัญญาซื้อขายสินค้าเกษตร ล่วงหน้า (Agricultural Futures) สัญญาซื้อขายดัชนี SET50 ล่วงหน้า (SET50 Index Futures) เป็นต้น

ประโยชน์ของตราสารอนุพันธ์

1. สะท้อนให้เห็นถึงราคาของสินทรัพย์อ้างอิง (Underlying Assets) หรือตัวแปรอ้างอิงในอนาคต (Price Discovery) เนื่องจากเป็นราคาที่เกิดขึ้นจากการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของผู้ประกอบการและผู้เชี่ยวชาญในตลาด สามารถ ทราบข้อมูลราคาในอนาคตจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์การผลิตได้

2. ป้องกันความเสี่ยง (Hedging) ที่อาจเกิดขึ้นจากความผันผวนของราคาสินทรัพย์อ้างอิง (Underlying Assets) เช่น กรณีที่โรงสีข้าวคาดว่าราคาข้าวเปลือกจะสูงขึ้น จึงทำการ Forward Contract เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากราคา ที่อาจสูงขึ้นในอนาคต แต่ปรากฏว่าราคาข้าวเปลือกกลับลดลงต่ำกว่าราคาที่กำหนดไว้ในสัญญา โรงสีก็ต้องจ่าย ค่าราคาข้าวเปลือกที่แพงกว่าราคาที่ได้ระบุไว้ใน Forward Contract

3. สร้างรายได้ (Income Generation) เนื่องจาก ตราสารอนุพันธ์ถือได้ว่าเป็นทางเลือกของการลงทุนที่น่าสนใจ อีกทางเลือกหนึ่ง โดยเฉพาะประเภทที่ซื้อขายในตลาดล่วงหน้าที่เป็นทางการ และมีสภาพคล่องสูง ทั้งนี้นักลงทุน สามารถสร้างรายได้จากการลงทุนในตราสารอนุพันธ์ได้ 2 วิธี ดังต่อไปนี้

3.1 การเก็งกำไร (Speculation) เป็นการทำการกำไรจากส่วนต่างของความผันผวนราคาในอนาคต โดยหากนักลงทุนสามารถเก็งราคาได้ถูกต้องก็จะมีกำไร แต่หากเก็งผิดพลาดก็ย่อมที่จะขาดทุนนั่นเอง เช่น ระบบ อัตราแลกเปลี่ยน

3.2 การค้ากำไร (Arbitrage) เป็นการทำการกำไรจากความแตกต่างของราคาสินทรัพย์อ้างอิง (Underlying Assets) ในตลาดต่าง ๆ ซึ่งโดยหลักการแล้ว สินทรัพย์ควรมีเพียงราคาเดียวไม่ว่าจะซื้อขายอยู่ในตลาดใดก็ตาม หากมีการค้นพบว่าราคาของสินค้านั้นในแต่ละตลาดมีความแตกต่างกันเกิดขึ้น นักค้ากำไร (Arbitrager) ก็จะเข้าไปซื้อสินค้านั้นในตลาดที่เสนอราคาถูกกว่า แล้วจึงนำไปขายต่อยังตลาดที่ให้ราคาสูงกว่า แนวคิดนี้ก็ถูกนำมาใช้กับตราสารอนุพันธ์เพื่อทำการกำไรได้เช่นเดียวกัน

สรุป

เครื่องมือทางการเงิน หมายถึง หนังสือสำคัญซึ่งเป็นเอกสารแสดงสิทธิต่าง ๆ ประกอบด้วย ตราสารหนี้ ตราสารทุน ตราสารอนุพันธ์ และหน่วยลงทุน ซึ่งปัจจุบันผู้ลงทุนนิยมลงทุนในการป้องกันความเสี่ยงมากที่สุด คือ ตราสารอนุพันธ์ ซึ่งถือเป็นตราสารทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับหุ้นสามัญ หุ้นกู้ ดัชนี ราคาหลักทรัพย์ อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน หรือที่เราเรียกว่า “สินทรัพย์อ้างอิง” (Underlying Asset) โดยมูลค่าของตราสารอนุพันธ์จะได้รับอิทธิพลโดยตรงจากมูลค่าของสินทรัพย์อ้างอิงนั้น ๆ ทั้งนี้เมื่อมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการของสินค้าอ้างอิงในอนาคต มูลค่าของตราสารอนุพันธ์ก็จะปรับตัวทันที

เอกสารอ้างอิง

- ธัญวงศ์ กิริตวานิชย์. (2553). **ตราสารอนุพันธ์เครื่องมือทางการเงินที่ควรรู้จัก**. สืบค้นเมื่อ 23 ตุลาคม 2553, จาก www.jobupb.com/articles/showarticle.asp?id=1586
- บริษัทหลักทรัพย์ทรีนิตี้. (2551). **รู้จักกับตราสารอนุพันธ์**. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2553, จาก www.trinityquicktrade.com/Quicktrade/iframe/derivatives_01.html
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2552). **ความหมายเครื่องมือทางการเงิน**. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2553, จาก www.fpo.go.th2s-i/Source/ECO/ECO32.htm.